ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr. A420145616
AA43-0790-17/23

S P R I E D U M S
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2017. gada 20. jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente K. Kalvāne,
tiesneses I. Amona un V. Zommere

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. C/ pieteikumu par Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktiskās rīcības, 2015. gada 5. oktobrī veicot 63. kameras kratīšanu, lietojot rupjus vārdus un izmētājot pa kameru /pers. C/ personīgās mantas, un Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktiskās rīcības, 2015. gada 6. oktobrī izvedot /pers. C/ uz komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika, krievu valodā rupji aizskarot /pers. C/ godu un cieņu un izsakot draudus, atzīšanu par prettiesisku, un morālā kaitējuma atlīdzināšanu 5000 *euro* apmērā, sakarā ar /pers. C/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2016. gada 29. septembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2015. gada 12. oktobrī Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk – pārvalde) saņemts pieteicēja /pers. C/ iesniegums par Rīgas Centrālcietuma darbinieku prettiesisku faktisko rīcību, 2015. gada 5. oktobrī veicot 63. kameras pārmeklēšanu, kuras laikā Rīgas Centrālcietuma amatpersonas ir lietojušas rupjus vārdus, kā arī pa kameru izmētājušas pieteicēja un pieteicēja kameras biedru personīgās mantas, 2015. gada 6.oktobrī, agri izvedot pieteicēju uz Rīgas Centrālcietuma uzņemšanas nodaļu, pieteicējam nācies ilgi gaidīt uzņemšanas nodaļā. Pieteicējs iesniegumā lūdz atlīdzināt morālo kaitējumu 5000 *euro*.

Ar pārvaldes 2016. gada 13. janvāra lēmumu Nr. 1/12-M/4258 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums), izvērtējot apstākļus par 2015. gada 5. oktobrī Rīgas Centrālcietuma 63. kamerā veikto kratīšanu un 2015. gada 6. oktobrī pieteicēja izvešanu uz komplektēšanas nodaļu, nav konstatējusi prettiesisku Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktisko rīcību un ir noraidījusi pieteicēja lūgumu par morālā kaitējuma 5000 *euro* atlīdzināšanu.

[2] Pieteicējs vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un morālā kaitējuma atlīdzināšanu 5000 *euro* apmērā.

Pieteikumā norādīts turpmāk minētais.

[2.1] Rīgas Centrālcietuma amatpersonas 2015. gada 5. oktobrī, veicot 63. kameras pārmeklēšanu, ar nolūku pazemoja pieteicēju un sabojāja pieteicēja īpašumu, lietoja rupjus vārdus, kā arī pa kameru izmētāja pieteicēja un kameras biedru personīgās mantas. Tāpat Rīgas Centrālcietuma amatpersonas 2015. gada 6. oktobrī, izvedot pieteicēju uz komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika, krievu valodā rupji aizskāra pieteicēja godu un cieņu un izteica draudus.

[2.2] Pārvalde, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, demonstrē nihilistisku attieksmi pret likumu un ar nolūku slēpj iestādē sistemātiski notiekošos rupjos un ciniskos ieslodzīto personu tiesību aizskārumus, neveic vispusīgu un objektīvu pieteicēja iesniegumā norādīto apstākļu noskaidrošanu atbilstoši Administratīvā procesa likumam. Pārvalde neieguva informāciju no notikuma aculieciniekiem, kuri pārvaldei bija zināmi. Vienlaicīgi, pārsūdzētā lēmuma pamatošanai, pārvalde izmantoja apzināti nepatiesas ziņas par faktiem, proti, iestādes darbinieku falsificētus dokumentus. Turklāt Rīgas Centrālcietuma darbinieki, ļaunprātīgi izmantojot dienesta stāvokli, izteica draudus lietā iesaistītajiem lieciniekiem. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka viņam ir nodarīts morālais kaitējums, kas novērtējams 5000 *euro* apmērā.

[3] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā norādīja, ka pieteikums nav pamatots un lūdza to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā ietvertajiem argumentiem.

[4] Administratīvā rajona tiesa ar 2016. gada 29. septembra spriedumu pieteikumu noraidīja. Tiesa spriedumu pamatoja ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[4.1] Tiesa, izvērtējot pieteicēja sniegto informāciju par lietas apstākļiem, atzina, ka pieteicēja minētais tiesību aizskārums izvērtējams Latvijas Republikas Satversmes 95. panta ietvaros.

[4.2] No pieteicēja 2015. gada 8. oktobra iesnieguma un pieteikuma tiesai tiesa konstatēja, ka pieteicēja iebildumu būtība ir par to, ka 2015. gada 5. oktobrī, veicot 63. kameras kratīšanu, Rīgas Centrālcietuma amatpersonas lietojušas rupjus vārdus, kā arī pa kameru izmētājušas pieteicēja personīgās mantas, un 2015. gada 6. oktobrī Rīgas Centrālcietuma amatpersonas izvedušas pieteicēju uz komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika, krievu valodā rupji aizskārušas pieteicēja godu un cieņu un izteikušas draudus pieteicējam. Tādējādi tīši, demonstrējot necieņu pret pieteicēju un pieteicējam garantētajām tiesībām, Rīgas Centrālcietuma amatpersonas ir izdarījušas prettiesisku faktisko rīcību.

Tāpat tiesa konstatēja, ka no lietas materiāliem izriet, ka pieteicēja pieteikumā norādīto apstākļu pamatojumam lietā ir iesniegts pieteicēja, /pers. G/ un /pers. H/ 2015. gada 8. oktobra iesniegumam (apstrīdēšanas iesniegumam) pievienotais akts. Aktā norādīts, ka 2015. gada 5. oktobrī pēc plkst. 21.15 63. kamerā Rīgas Centrālcietuma amatpersonas ir veikušas kratīšanu, kuras laikā pa kameru tikušas izmētātas ieslodzīto personu mantas, sabojātas dažas personīgās lietas, pretlikumīgi izņemtas lietas, amatpersonas izturējušās pret ieslodzītajiem un viņu tiesībām ar galēju necieņu, rīkojās ignorējot sabiedriskās uzvedības normas, kā arī viens no darbiniekiem nometis uz grīdas ieslodzītā cepuri un lietojis necenzētus vārdus. 2015. gada 6. oktobrī, kad tikusi dota pavēle pieteicējam iziet no kameras, amatpersona lietojusi necenzētus vārdus (*lietas 42., 56.-57. lapa*).

[4.2.1] /pers. G/ tiesas sēdē liecināja, ka 2015. gada oktobrī ir bijis ievietots Rīgas Centrālcietuma 63. kamerā, taču par konkrēto kratīšanu kamerā neatceras, jo kratīšanas tiekot veiktas gandrīz katru nedēļu. /pers. G/ liecināja, ka viņam uzrādīto 2015. gada 8. oktobra iesniegumu un tā pielikumu ir parakstījis, taču neatceras par tajā minētajiem apstākļiem, liecinot, ka, ja viņš esot parakstījis, tad tā arī esot bijis.

/pers. G/ liecināja, ka visās kratīšanās mantas tiekot izmētātas, taču neatceras, ka kaut kas būtu bijis bojāts. /pers. G/ liecināja, ka pieteicējam esot bijušas problēmas ar zobu un ar to saistītas pretenzijas, taču konfliktsituācijas saistībā ar viņa izvešanu no kameras /pers. G/ neatceras (*lietas 110.-111. lapa*).

Izvērtējot /pers. G/ sniegto liecību, tiesa secināja, ka tā nesatur informāciju par iespējamu pieteicēja cilvēktiesību aizskārumu. Fakts, ka /pers. G/ nespēj atcerēties konkrētās kameras pārmeklēšanas apstākļus, norāda, ka pārmeklēšanas kamerā tiek veiktas regulāri, kā arī liecina par to, ka /pers. G/ uztverē lietā izvērtējamā kameras pārmeklēšana nav bijusi būtiski atšķirīga no citām kamerā veiktajām pārmeklēšanām, nav radījusi /pers. G/ tādu aizskārumu, kas radītu dziļus iekšējus emocionālus pārdzīvojumus.

[4.2.2] /pers. H/ tiesas sēdē liecināja, ka 2015. gada 5. un 6. oktobrī bija ievietots Rīgas Centrālcietuma 63. kamerā kopā ar pieteicēju.

2015. gada 5. oktobrī atnākuši veikt kratīšanu kamerā. Par dežurantu palicis /pers. I/ un visi pārējie izgājuši un stāvējuši ārā pie durvīm netālu no kameras. Kamerā no nagliņas bija uztaisīts āķītis, kur karājusies „naģene". Dežurējošais uzraugs noņēmis to no nagliņas un nometis uz grīdas. Pieteicējs teicis, ka viņi necienīgi izturas pret mantām, bet viņš paskatījies un turpinājis tālāk visu izmētāt. Pēc tam /pers. I/ piespieduši darīt tādas lietas, kas ieslodzītajiem vispār nav jādara – noņemt visus traukus utt., ko /pers. I/ atteicies darīt. /pers. I/ atteicies būt par dežurantu un izgājis no kameras. /pers. H/ iegājis kamerā viņa vietā.

Ieejot kamerā, /pers. H/ jautājis, kāpēc izmētātas pa grīdu mantas, bet uzraugs paskatījies uz pieteicēju un /pers. H/ teicis: „Mans uzvārds ir Grāvītis. Rakstiet, kur gribat". Uzraugs lamājies necenzētiem vārdiem. Pēc tam sametis visu uz pusdienu galda, kur ieslodzītajiem stāvējusi liela krūze ar tēju. Amatpersonas izmētājušas visas mantas pa kameru un sākušas kratīt pieteicēja dokumentus. Izlējušas tēju un likušas /pers. H/ satīrīt, bet /pers. H/ atteicies tīrīt. Tur atradās 7 cilvēki. Pieteicēja vitamīni atradās izlietajā tējā un tie jau bija uzbrieduši.

Atbildot uz tiesas jautājumu, vai ticis sastādīts kāds dokuments par kratīšanu, /pers. H/ liecināja, ka ir, bet /pers. H/ to nav lasījis. Viņam teikts, lai paraksta, un /pers. H/ parakstījis. /pers. H/ neesot bijis informēts par ko dokuments sastādīts.

Nākamās dienas rītā uzraugs pieteicēju pasaucis, bet pieteicējs atbildējis, ka nekur netaisās iet. Uzraugs lietojis necenzētus vārdus. /pers. H/ liecināja, ka pieteicējs tajā dienā palicis kamerā un nekur neesot ticis pārvietots (*lietas 212.-213. lapa*).

[4.2.3] /pers. I/ tiesas sēdē liecināja, ka 2015. gada 5. un 6. oktobrī ir bijis ievietots Rīgas Centrālcietuma 63. kamerā.

Par notikumu kamerā 2015. gada 5. oktobrī /pers. I/ liecināja, ka atceroties, ka bijusi kratīšana un mantas bijušas izsvaidītas. /pers. I/ neatceras, kurš no ieslodzītajiem bijis klāt kratīšanas laikā (bijis dežurants). Mantas bijušas ļoti rupji visur izmētātas – uz grīdas, uz gultām. Pēc šā notikuma /pers. I/ ar sūdzībām nekur neesot vērsies. Par notikumiem nākamajā dienā /pers. I/ liecināja, ka neko neatceroties.

/pers. I/ liecināja, ka par šo kratīšanu ir ticis sastādīts ziņojums par viņu (par kratīšanas laikā /pers. I/ mantās atrastajām lietām), kas pēc tam ticis anulēts. /pers. I/ liecināja, ka nezin, vai kāda no amatpersonām kratīšanas laikā lamājusies, jo visi ieslodzītie bijuši koridorā, kamerā ir bijis tikai dežurants (*lietas 211.-212. lapa*).

[4.3] No lietas materiāliem tiesa konstatēja, ka 2015. gada 5. oktobrī plkst. 20.20 Rīgas Centrālcietuma Dežūrdaļas jaunākais inspektors /pers. V/ un Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. L/ ir sastādījuši Kameru un telpu kratīšanas protokolu Nr. 8140 par to, ka saskaņā ar diennakts uzraudzības norīkojumu Nr. 5-21/2178 63. kamerā veikta kratīšana (*lietas 48. lapa*). Kratīšanā atrasta un izņemta paštaisītā slēpnī atrasta šļirce ar adatu un trīs lādēšanas ierīces

uzgaļi. Kratīšanā klātesošā ieslodzītā persona /pers. H/, nenorādot pieteikumus un piezīmes (attiecīgajā ailē norādīts krievu valodā „???", kas latviešu valodā nozīmē – „nav") ir parakstījis minēto aktu, ar ierakstu „piekrītu" (krievu valodā), apstiprinot, ka kratīšanā izņemtais ir ierakstīts pareizi un pilnībā.

No minētā akta tiesa secināja, ka ieslodzītais /pers. H/, kurš bijis klāt kamerā kratīšanas laikā, nav izteicis iebildumus par veikto kameras kratīšanu, tostarp nav izteicis iebildumus par izmētātām vai sabojātām ieslodzīto mantām, kā arī nav izteicis iebildumus par ētikas normu pārkāpumiem pārmeklēšanas laikā (lamuvārdu lietošanu). Turklāt no minētā akta tiesa konstatēja, ka kameras pārmeklēšanas laikā kamerā ir atrasti aizliegti priekšmeti, kā to apstiprinājis arī /pers. I/, liecinot, ka tie atrasti viņa mantās. Tiesas ieskatā ir loģiski secināms, ka aizliegtu priekšmetu atklāšana (atrašana) ieslodzītajiem varēja radīt neapmierinātību un līdz ar to arī pretenzijas pret cietuma amatpersonām.

[4.4] Par 2015. gada 5. oktobrī veiktās 63. kameras pārmeklēšanu lietā ir iesniegti Rīgas Centrālcietuma amatpersonu sniegtie ziņojumi, kā arī aplūkojamajos notikumos iesaistīto amatpersonu sniegtās liecības.

[4.4.1] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. L/ un Rīgas Centrālcietuma Dežūrdaļas jaunākais inspektors /pers. V/ 2015. gada 21. oktobra ziņojumos par 2015. gada 5. oktobrī 63. kamerā veikto kratīšanu paskaidrojuši, ka kratīšana kamerā veikta plkst. 20.20, ieslodzīto personu mantas netika izmētātas un gods un cieņa netika aizskarta (*lietas 43., 44. lapa*).

[4.4.2] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. M/ 2015. gada 13. oktobra ziņojumā par 2015. gada 5.oktobrī 63. kamerā veikto kratīšanu paskaidrojis, ka kratīšana veikta plkst. 20.20 un tās laikā izņemti cietumā aizliegtie priekšmeti. Par veikto kratīšanu sastādīts „Kameras un telpu kratīšanas protokols". /pers. M/ dežūras laikā (no 2015. gada 5. oktobra plkst. 8.15 līdz 2015. gada 6. oktobra plkst. 9.00) nav saņēmis nekādas rakstiskas vai mutiskas sūdzības vai pretenzijas par veikto kameras kratīšanu, tostarp par amatpersonu iespējami prettiesisku rīcību kratīšanas laikā.

Par 2015. gada 6. oktobra rītā veikto pieteicēja izvešanu uz komplektēšanas nodaļu /pers. M/ minētajā ziņojumā paskaidrojis, ka 2015. gada 6. oktobrī ap plkst. 7.30 pieteicējs ticis izvests no 63. kameras un nogādāts komplektēšanas nodaļā. Ņemot vērā to, ka 1. korpusa 5. postenis atrodas 5. stāvā, savukārt 1. korpusa vecākā (Uzraudzības daļas vecākā uzrauga) postenis atrodas starp 2. un 3. stāvu, pieteicējam bija iespēja uzdot visus viņam interesējošos jautājumus /pers. M/, kā arī izteikt neapmierinātību par iepriekšējā dienā veikto kratīšanu vai agro izvešanu no kameras. Pieteicējs nav uzdevis jautājumus un izteicis neapmierinātību (*lietas 45. lapa*).

[4.4.3] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. N/ 2015. gada 13. oktobra ziņojumā paskaidrojis, ka 2015. gada 5. oktobrī pildījis dienesta pienākumus Rīgas Centrālcietuma 1. korpusa 5. postenī. 2015. gada 5. oktobrī skaitliskās pārbaudes laikā pieteicējs ticis brīdināts, ka 2015. gada 6. oktobrī plkst. 7.30 pieteicējam ir jābūt gatavam (apģērbtam), lai viņu varētu nogādāt uz komplektēšanas nodaļu tālākai konvojēšanai ārpus cietuma teritorijas. 2015. gada 16. oktobrī (acīmredzami pieļauta pārrakstīšanās kļūda un pareizi ir 6. oktobrī) plkst. 7.20 kopā ar Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugu /pers. O/, pienākot pie 63. kameras un atverot durvis, konstatēts, ka pieteicējs nebija gatavs doties uz komplektēšanas nodaļu. /pers. N/, valsts valodā, ievērojot vispārpieņemtās ētikas normas un Ieslodzījuma vietu pārvaldes ētikas kodeksu, normālā sarunas tonī izteicis pieteicējam likumīgas prasības – apģērbties un iziet no kameras. Pieteicējs izteicis neapmierinātību, ka negribot iet uz komplektēšanas nodaļu, jo viņam izbraukšana esot paredzēta tikai plkst. 9.00. Pieteicējam prasība apģērbties un iziet no kameras tikusi atkārtota vairākas reizes, uz ko pieteicējs pateicis: „ak tā, tad tu vēl mani atcerēsies ilgu laiku. Es biju vairākos cietumos un daudz sūdzību esmu sarakstījis. Es uzrakstīšu uz tevi un taviem kolēģiem /pers. P/ kundzei, ka tu un tavi kolēģi rīkojas prettiesiski, mani pazemoja, aizskāra manu godu un cieņu, vakardienas kratīšanas laikā izmētāja manas mantas un kameras biedru mantas, lietoja lamuvārdus, un par lieciniekiem pierakstīšu savus kameras biedrus. Protams par to visu prasīšu kompensāciju, tad tev pamaz neliksies". /pers. N/ neesot reaģējis uz pieteicēja provokāciju un atbildējis, ka viņam ir tiesības vērsties jebkurā iestādē. Tikai pēc trešās reizes pieteicējs izpildījis likumīgās prasības, apģērbies un izgājis no kameras, pēc kā ticis nogādāts komplektēšanas nodaļā (*lietas 46. lapa*).

[4.4.4] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. O/ 2015. gada 13. oktobra ziņojumā paskaidrojis, ka 2015. gada 6. oktobrī ap plkst. 7.20 kopā ar uzraugu /pers. N/ pienākuši pie 63. kameras un, atverot durvis, konstatējuši, ka pieteicējs nav saģērbies un ka negrib iet uz komplektēšanas nodaļu, pamatojot ar to, ka tikai pēc plkst. 9.00 ir paredzēta izbraukšana. /pers. N/ normālā tonī, valsts valodā, nepārkāpjot ētikas normu prasības, izteicis pieteicējam likumīgās prasības – apģērbties un iziet no kameras. /pers. N/ vairākas reizes atkārtojis pieteicējam prasību apģērbties un iziet no kameras, uz ko pieteicējs sācis draudēt /pers. N/, ka sūdzēšoties /pers. P/ kundzei par viņa cilvēktiesību pārkāpumu, par kratīšanas laikā viņa kamerā izmētātajām personīgajām mantām un citām darbībām, kā arī prasīs izmaksāt kompensāciju. /pers. N/ nav reaģējis uz pieteicēja provokāciju, atbildējis, ka pieteicējam ir tiesības vērsties jebkurā iestādē. Tikai pēc trešās reizes pieteicējs izpildījis likumīgās prasības, apģērbies un izgājis no kameras, pēc kā ticis nogādāts komplektēšanas daļā (*lietas 47. lapa*).

[4.4.5] Tiesas sēdē Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. L/ liecināja, ka 63. kamerā amatpersonām bija konflikts ar ieslodzītajiem, jo viņiem ir tendence aiz mēbelēm, kas ir pieskrūvētas pie sienas, lai tās nelauztu, slēpt aizliegtos priekšmetus. Pirms veikta pārmeklēšana, palicis dežurants. Dežurantam palūgts, lai viņš no skapīša noņem traukus, jo viņam tur bija ēdiens. Ja tie nokritīs un saplīsīs, amatpersonām būs materiālā atbildība. Vienam ieslodzītajam /pers. L/ paprasījis noņemt traukus, un viņš paprasījis, kur nolikt. /pers. L/ teicis, ka ir brīva guļamvieta, jo kamerā bija viena brīva vieta. Viņš pateicis, ka to negrib darīt un nedarīs, jo viņam tas nav jādara. Lai amatpersonas ar skrūvgriežņiem varētu pabīdīt un paskatīties, vai neizbirst aizliegtie priekšmeti, bet pirmais dežurants atteicies pārlikt traukus, dežurantam palūgts iziet ārā no kameras. Pārējie ieslodzītie stāvējuši gaitenī, tāpēc amatpersonas palūgušas citu ieslodzīto. Ienācis cits

ieslodzītais, kurš tagad bijis kameras dežurants, un viņš automātiski paprasījis, kur salikt. /pers. L/ pateicis, ka ir brīva guļamvieta, lai saliek tur, lai nebūtu problēmu ne amatpersonām, ne ieslodzītajiem. Viņš visus traukus pārlicis un amatpersonas ar skrūvgriežņiem pabīdījušas skapīti. Tur nekas nav izkritis un tas piebīdīts atpakaļ.

/pers. L/ liecināja, ka ieslodzītajiem ir tendence slēpt savās personīgajās mantās aizliegtos priekšmetus. Neskaitāmas reizes ir atrasti mobilie telefoni, lādētāji, SIM kartes u.tml. Amatpersonas pārbauda matraci, spilvenus, tad apsēžas uz guļamvietas, izvelk no pagultes somu un ņem ārā pa vienam drēbes gabalam – bikses, džemperi, džinsus. Džinsus vēl pārbauda, jo ir tendence iešūt drēbē SIM kartes. Mantas liek gultā blakus. Citiem ir daudz somu, tad pārliek arī uz otrā stāva guļamvietu. Ja tur nav vietas un blakus ir galds vai krēsls, tad arī uz tiem saliek mantas. Pēc tam amatpersonas saka dežurantam, ka, lai drēbes nesamestu atpakaļ haotiski somā, tās tiks atstātas uz guļamvietas, lai paši sakārto, kā viņiem vajag. Citi saka, ka ir iebildumi. Ja ir, tad amatpersonas tās saliek atpakaļ somā. Tas netiek izdarīts tik kārtīgi, kā bijis pirms mantu izņemšanas, bet pārsvarā ieslodzītie sakot, lai atstāj, ka saliks paši.

/pers. L/ noliedz faktu, ka pārmeklēšanas laikā varētu tikt apgāzta tējas krūze, jo tieši tādēļ amatpersonas lūdzot dežurantu, lai pārliek uz brīvo vietu, lai nerastos konflikts, lai nesabojātu ieslodzīto mantas.

/pers. L/ tiesas sēdē liecināja, ka lietas 43. lapā esošā ziņojumā ir viņa rokraksts, ka ir to sastādījis uzrādīto un tajā minētie apstākļi atbilst faktiski notikušajam.

[4.4.6] Rīgas Centrālcietuma Dežūrdaļas jaunākais inspektors /pers. V/ tiesas sēdē liecināja, ka lietas 44. lapā esošo ziņojumu (2015. gada 21. oktobra ziņojums) ir sastādījis un tajā norādītais atbilst faktiskajai situācijai.

Kratīšana bija notikusi saskaņā ar diennakts uzraudzības norīkojumu. Pārmeklēšanas laikā kamerā palika viens ieslodzītais par dežurantu, ar kuru notiek kontaktēšanās. Viņš skatās, ko amatpersonas pārmeklē un kā strādā. Pārējie, kuri atradās kamerā, tika izvesti no kameras.

Tiek pārmeklētas ieslodzīto mantas. Ja ir izvilktas no somas, tad tās amatpersonas pārmeklē, saliek uz tukšas gultas, un tad saliek atpakaļ. Ja dežurants, kurš palika kamerā, pasaka, ka pats sakārtos kā grib, tad mantas tā tiek atstātas uz guļamvietas.

2015. gada 5. oktobra kratīšanā kamerā bija atstāta viena persona, bet pārējie izvesti koridorā. Pēc tam dežurantam bija lūgums novākt traukus no koplietošanas skapīša, jo amatpersonas to gribēja atbīdīt no sienas, jo tas nebija piestiprināts kā vajag. Dežurants atteicās to izpildīt. Lai nerastos kaut kāds konflikts, dežurantam tika palūgts iziet no kameras un tika paņemts cits dežurants, kurš izdarīja tā, kā amatpersonas prasīja, kurš izpildīja likumīgās prasības.

Kameru un telpu kratīšanas protokolā Nr. 8140 tekstu par klātesošo personu rakstījis ieslodzītais, kurš palicis par dežurantu. Viņš arī liecinieka klātbūtnē to ir parakstījis. Amatpersonu lamāšanos pārmeklēšanas laikā /pers. V/ nav dzirdējis.

Saziņa ar ieslodzītajiem notiek latviešu valodā, ja ieslodzītie runā latviešu valodā. Taču, ja ieslodzītie runā krievu valodā, tad saziņa notiek krievu valodā (*lietas 113.-114. lapa*).

[4.4.7] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. M/ tiesas sēdē liecināja, ka 2015. gada 5. un 6. oktobrī pildījis korpusa vecākā pienākumus, tādēļ nav piedalījies ne kratīšanā, ne arī pieteicēja izvešanā uz komplektēšanas nodaļu. /pers. M/ liecināja, ka no ieslodzītajiem nekādas sūdzības ne par kratīšanu, kas notika 5. oktobrī, ne par pieteicēja izvešanu uz komplektēšanas nodaļu, nebija saņēmis.

[4.4.8] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. N/ tiesas sēdē liecināja, ka 2015. gada 5. oktobrī ap plkst. 21.00 skaitliskās pārbaudes laikā brīdinājis pieteicēju par to, ka no rīta jābūt gatavam un apģērbtam, ka plkst. 7.30 jādodas uz komplektēšanas nodaļu.

No rīta ap plkst. 7.30 /pers. N/ un /pers. O/ divatā pienākuši pie kameras un paziņojuši, ka pieteicējam jāiet līdzi, bet pieteicējs atteicies. Pieteicējs bijis agresīvs, teicis, ka nedosies līdzi. Pieteicējs iebildis, ka viņam kaut kur jābūt tikai deviņos. Tikai pēc trešās reizes, kad piedāvājuši doties līdzi, pieteicējs beidzot devies līdzi uz komplektēšanas nodaļu.

Saruna ar pieteicēju bijusi atbilstoši ētikas normām, neko lieku viņam nesakot. Sarunas sākumā pieteicējs ar /pers. N/ runājis krievu valodā un arī /pers. N/ runājis ar pieteicēju krievu valodā. Bet pēc laika viņš pārgājis uz latviešu valodu un arī /pers. N/ sācis ar viņu runāt latviešu valodā. Liecinieks par vispārējo sarunas valodas ar ieslodzītajiem lietošanas kārtību paskaidroja, ka gadījumā, ja ieslodzītā persona runā krievu valodā, amatpersonas ar ieslodzīto sazinās krieviskai, bet ja latviešu valodā, tad latviski.

2015. gada 6. oktobrī konflikts esot bijis no pieteicēja puses, pieteicējs esot bijis agresīvs un lietojis necenzētus vārdus. /pers. N/ reaģējis mierīgi, ievērojis ētikas normas un necenzētus vārdus nav lietojis.

/pers. N/ apliecināja, ka lietas 46. lapā esošais 2015. gada 13. oktobra ziņojums ir liecinieka sastādīts un parakstīts un tajā ir sniegtas patiesas ziņas.

/pers. N/ liecināja, ka 2015. gada 6. oktobrī pieteicējs esot sūdzējies, ka pieteicējam kamerā tikušas izmētātas mantas, taču tā vairāk ir bijusi kā lamāšanās par kratīšanas laikā samētātām mantām (*lietas 115.-117. lapa*).

[4.4.9] Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzraugs /pers. O/ tiesas sēdē liecināja, ka pieteicēju neatceras, taču par ieslodzīto personu izvešanu uz komplektēšanas nodaļu /pers. O/ liecināja, ka regulāri ar ieslodzītajiem rodas konfliktsituācijas, jo ieslodzītie negrib iet uz komplektēšanas nodaļu. Viņi grib pēc iespējas ilgāk palikt kamerā.

Par ieslodzīto pārvešanas kārtību /pers. O/ liecināja, ka ieslodzītos vakarā posteņa dežurants brīdina, ka jau no rīta tiks nogādāti uz komplektēšanas nodaļu, no kurienes tālāk brauks uz tiesu, citu cietumu, ārstniecības iestādēm utt. Situācijas, kad ieslodzītās personas pretojas un iebilst rīkojuma izpildei plkst. 7.30. doties uz komplektēšanas nodaļu, esot regulāri. /pers. O/ parasti uz tām reaģējot neitrāli. Vairākas reizes prasība tiek atkārtota pieklājīgi, kamēr izpilda.

Par 2015. gada 5. oktobrī veikto kratīšanu /pers. O/ liecināja, ka piedalījies kratīšanā un ka tajā ticis nomainīts dežurants, kas paliek kamerā, jo dežurants atteicies izpildīt likumīgās prasības. Dežurantam prasīts izņemt traukus no

skapīša, ko dežurants atteicies darīt. Ar citām ieslodzītajām personām kameras kratīšanas laikā netiek runāts, jo visi kratīšanas laikā tiek izvesti laukā no kameras, kamerā paliek tikai dežurants.

/pers. O/ neatceras, ka tajā dienā ieslodzītās personas būtu izteikušas pretenzijas par kratīšanas rezultātiem (*lietas 117.-119. lapa*).

[4.5] No Rīgas Centrālcietuma 2015. gada 5. oktobra diennakts uzraudzības norīkojuma Nr. 5-21./278 tiesa konstatēja, ka visas paskaidrojumus un liecības sniegušās Rīgas Centrālcietuma amatpersonas laika posmā no 2015. gada 5. oktobra plkst. 8.15 līdz 2015. gada 6. oktobra plkst. 9.00 ir bijušas norīkotas dienesta pienākumu pildīšanai Rīgas Centrālcietumā (*lietas 200.-202. lapa*). Saskaņā ar pārvaldes Rīgas Centrālcietuma Uzraudzības daļas uzrauga amata apraksta, kas apstiprināts 2015. gada 2. septembrī, 5.42. punktu dienesta vajadzības gadījumos posteņa uzraugam var tikt uzlikti pienākumi aizvietot vai pildīt blakus posteņa uzrauga pienākumus. Tādēļ tiesa uzskatījusi, ka nav pamata apšaubīt, ka Rīgas Centrālcietuma amatpersonas /pers. L/ un /pers. V/ 2015. gada 5. oktobrī ir veikušas kratīšanu 63. kamerā un, ka /pers. N/, /pers. O/ 2015. gada 6. oktobrī ir veikušas pieteicēja izvešanu no 63. kameras uz komplektēšanas daļu. Bet pieteicēja argumentu, ka atsevišķas amatpersonas, kas sniegušas paskaidrojumus un liecības šajā lietā, ir bijušas norīkotas amata pienākumu veikšanai citos korpusos vai posteņos, kas nav attiecināmi uz 63. kameras atrašanās vietu, tiesa atzina par nepamatotu un norādīja, ka tas nav pamats amatpersonu sniegto paskaidrojumu un liecību patiesuma apšaubīšanai.

[4.6] No personu liecībām un ziņojumiem tiesa konstatēja, ka kameras pārmeklēšanas laikā kamerā esošā kārtība tiek izjaukta. Proti, ņemot vērā Rīgas Centrālcietuma amatpersonu sniegtās liecības par vispārējo kameru pārmeklēšanas kārtību, kā arī 63. kameras pārmeklēšanu 2015. gada 5. oktobrī, pārmeklējot ieslodzīto mantas, tās ir izņemtas no ieslodzīto personu somām un pēc pārmeklēšanas novietotas uz guļamvietām. Tiesa norādīja, ka šādā gadījumā daļēji var piekrist pieteicēja un ieslodzīto personu, kuras sniedza tiesas sēdē liecības, liecinātajam, ka ieslodzīto mantas tiek „izmētātas" – pārvietotas, izjaucot iepriekšējo kārtību kamerā. Tādējādi tiesa atzina par pierādītu pieteicēja minēto faktu, ka ieslodzīto personu, kas bija izvietotas 63. kamerā 2015. gada 5. oktobrī, tostarp arī pieteicēja mantas pēc veiktās kameras pārmeklēšanas bija pārvietotas, izjaucot kamerā kopumā un mantu izvietojumā esošo kārtību.

Vienlaikus tiesa norādīja, ka pašu 63. kamerā izmitināto ieslodzīto personu rīcība pēc veiktās pārmeklēšanas neliecina par pārmeklēšanu veikušo amatpersonu rīcību, kas būtu radījusi ieslodzīto personu būtisku tiesību aizskārumu. Fakts, ka kārtība kamerā pēc pārmeklēšanas ir izjaukta, ir raksturīgs pārmeklēšanas darbību rezultāts. Nav šaubu, ka šādas darbības ieslodzītajām personām sagādā neērtības, taču kameras pārmeklēšana ieslodzījuma vietā kā likumīga amatpersonu rīcība drošības pasākumu ietvaros, kas tiek veikta saskaņā ar Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 14. panta 2. punktu, 28. panta pirmo daļu un Ministru kabineta 2007. gada 27. novembra noteikumu Nr. 800 „Izmeklēšanas cietuma iekšējās kārtības noteikumi" (turpmāk – noteikumi Nr. 800) 57. un 58.6. punktu, pati par sevi nav atzīstama par tādu rīcību, kas būtu vērsta uz kamerā izvietoto ieslodzīto personu pazemošanu un varētu tikt vērtēta kā cilvēktiesību aizskārums. Turklāt ne pieteicēja paskaidrojumi, ne arī tiesas sēdē liecības sniegušās ieslodzīto personu liecības nesatur informāciju par konkrētām darbībām vai apstākļiem, kas būtu vērstas tieši pret pieteicēju vai būtu veiktas ar mērķi pazemot pieteicēju. Līdz ar to tiesa, izvērtējot lietā esošos pierādījumus kopumā, neguva apstiprinājumu par pieteicēja personīgo lietu sabojāšanu.

[4.7] Tiesa attiecībā par pieteicēja minēto apstākli, ka pārmeklēšanas laikā Rīgas Centrālcietuma amatpersonas ir lietojušas necenzētus vārdus, no lietā iegūtajiem pierādījumiem, konstatēja, ka Rīgas Centrālcietuma amatpersonu rīcība kameras pārmeklēšanas laikā attiecībā par ētikas normu ievērošanu nekādā veidā nevarēja skart pieteicēju, jo pieteicējs kameras pārmeklēšanas laikā bija izvests no kameras un Rīgas Centrālcietuma amatpersonu kontaktēšanās ar pieteicēju pārmeklēšanas laikā nebija iespējama.

[4.8] Attiecībā par pieteicēja minētajiem apstākļiem par izvešanu 2015. gada 6. oktobrī plkst. 7.30 uz komplektēšanas nodaļu no lietā esošajiem pierādījumiem, kā arī paša pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem, tiesa secināja, ka pieteicējs ir atteicies izpildīt Rīgas Centrālcietuma amatpersonu likumīgās prasības doties uz komplektēšanas nodaļu. No Rīgas Centrālcietuma amatpersonu /pers. N/ un /pers. O/ rakstveida paskaidrojumiem, kā arī /pers. N/ tiesas sēdē sniegtās liecības, tiesa konstatēja, ka pieteicējs ir bijis agresīvs un provocējis konfliktsituāciju. Pieteicēja minētajam apstāklim, ka amatpersonas ir lietojušas necenzētus lamuvārdus, tiesa neguva ticamu apstiprinājumu. Proti, /pers. H/ tiesas sēdē liecināja, ka Rīgas Centrālcietuma amatpersonas, pēc pieteicēja atteikuma izpildīt prasību iziet no kameras, ir lietojušas necenzētus vārdus. Savukārt Rīgas Centrālcietuma amatpersonas /pers. N/, /pers. O/, kuras veica pieteicēja izvešanu uz komplektēšanas nodaļu, gan lietas apstākļu pārbaudes ietvaros iestādē sniegtajos ziņojumos paskaidrojušas, gan tiesas sēdē liecināja, ka sarunā ar pieteicēju ir ievērotas ētikas normas un lamuvārdi nav lietoti. No I. Šarkovskaita sniegtās liecības izriet, ka cietuma amatpersonas regulāri saskaras ar ieslodzīto pretestību iziet no kameras, lai dotos uz komplektēšanas nodaļu. Lietā tiesa nekonstatēja īpašus apstākļus vai netipisku situāciju, kādēļ cietuma amatpersonas, saņemot pieteicēja atteikumu doties līdzi, varētu uzvesties netipiski, neadekvāti reaģējot uz pieteicēja izrādīto pretestību un agresiju, ja amatpersonām regulāri nākas saskarties ar šādu ieslodzīto personu pretestību vai konfliktējošu rīcību.

[4.9] No Apcietinājumā turēšanas kārtības likuma 14. panta 3. punkta un 30. panta pirmās daļas izriet, ka atteikšanās pildīt izmeklēšanas cietuma administrācijas likumīgās prasības ir vērtējamas kā izmeklēšanas cietumu iekšējās kārtības noteikumu pārkāpums, par ko persona var tikt sodīta.

Izskatāmajā gadījumā par pieteicēja nepakļaušanos Rīgas Centrālcietuma amatpersonu likumīgajām prasībām, pieteicējam nav piemērots sods. Minētais apstāklis tiesas ieskatā netieši liecina, ka Rīgas Centrālcietuma amatpersonas ir spējušas adekvāti reaģēt uz pieteicēja izrādīto pretestību, neiesaistoties konfliktsituācija, bez sodoša rakstura līdzekļu piemērošanas panākot likumīgās prasības izpildi.

Tādējādi tiesa, izvērtējot Rīgas Centrālcietuma amatpersonu paskaidrojumus un liecības kopumā, secināja, ka tajā

ietvertais apstākļu apraksts ir savstarpēji saskanīgs, turklāt pamatā nav konstatējamu pretrunu ar paša pieteicēja sniegtajiem paskaidrojumiem par notikumu norisi (proti, ka pieteicējs ir iebildis doties līdz uz Komplektēšanas nodaļu, jo izbraukšana pieteicējam ir bijusi paredzēta plkst. 9.00). Līdz ar to tiesa atzina, ka tai nav pamata apšaubīt minēto pierādījumu patiesumu.

Turklāt tiesa norādīja, ka aktā un liecinieka /pers. H/ liecībā norādītajā amatpersonas lietotajā izteikumā – atbildē uz pieteicēja atteikumu iziet no kameras un doties līdz uz Komplektēšanas nodaļu, nav ietverts teksts, kas būtu vērsts pret pieteicēju, pazemojot pieteicēju. Pat, ja minētais izteikums ar ietvertu lamuvārdu tika lietots, tas raksturo tā izteicēja emocionālo stāvokli, bet nav vērsts uz izteikuma adresātu.

[4.10] Attiecībā par pieteicēja argumentu, ka pieteicējs ticis izvests uz Komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika, tiesa norādīja, ka laika posms, no izvešanas no kameras plkst. 7.30 līdz izbraukšanai, kas bijusi paredzēta plkst. 9.00 (*lietas 119.lapa*), nav uzskatāms par nesamērīgi ilgu laiku. Tāpat tiesa norādīja, ka lietā esošie pierādījumi neliecina par pieteicējam izteiktiem draudiem, jo no Rīgas Centrālcietuma /pers. N/ un /pers. O/ sniegtajiem paskaidrojumiem un liecībām izriet, ka izskatāmajā gadījumā draudu izteicējs ir bijis pats pieteicējs.

Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secināja, ka Rīgas Centrālcietuma amatpersonu darbībās, 2015. gada 6. oktobrī plkst. 7.30 izvedot pieteicēju uz Komplektēšanas nodaļu, nav konstatējama prettiesiska rīcība.

Tāpat tiesa atzina, ka izskatāmajā gadījumā Rīgas Centrālcietuma amatpersonu rīcībā, 2015. gada 5. oktobrī veicot kratīšanu Rīgas Centrālcietuma 63. kamerā un 2015. gada 6. oktobrī plkst. 7.30 izvedot pieteicēju uz komplektēšanas nodaļu, nav konstatējama cietsirdīga vai cieņu pazemojoša izturēšanās pret pieteicēju, kas būtu vērtējama kā Latvijas Republikas Satversmes 95. pantā garantēto tiesību aizskārums. Proti, tiesa atzina, ka izskatāmajā gadījumā nav konstatējama prettiesiska Rīgas Centrālcietuma administrācijas faktiskā rīcība, 2015. gada 5. oktobrī veicot 63. kameras kratīšanu, un 2015. gada 6. oktobrī izvedot pieteicēju uz komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika.

[4.11] Tā kā tiesa konkrētajā gadījumā nekonstatēja prettiesisku Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktisko rīcību, tiesa secināja, ka lietā nav arī konstatējums zaudējumu atlīdzināšanas prasījuma tiesiskais pamats. Tādēļ tiesa pieteicēja prasījumu par morālā kaitējuma 5000 *euro* apmērā atlīdzināšanu noraidīja.

[5] Pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas spriedumu.

Apelācijas sūdzībā un paskaidrojumos norādīts turpmāk minētais.

[5.1] Spriedums nav pamatots, jo lietas materiālos faktiskās rīcības prettiesiskumu pierāda ne tikai ieslodzīto sniegtās liecības tiesas sēdē par notikumiem 63. kamerā, bet paša pieteicēja paskaidrojumi.

[5.2] Tiesa nav sniegusi vērtējumu liecinieka /pers. H/ liecībām, kurās viņš tieši norāda uz cietuma uzraugu prettiesiskajām darbībām, proti, ka cietuma uzraugs kratīšanas laikā lietoja necenzēts vārdus, nometa ieslodzītā cepuri uz grīdas, izmētāja arī citas drēbes un mantas pa visu kameru, sameta mantas uz pusdienu galda, kur stāvēja krūze ar tēju, ka cietuma uzraugs tieši /pers. H/ pieprasīja satīrīt galdu, jo tēja bija izlijusi, un tēja salēja tieši pieteicēja vitamīnus. Attiecībā par /pers. H/ parakstīto kratīšanas aktu, viņš paskaidroja, ka kaut ko ir parakstījis, jo cietuma uzraugi viņam lika parakstīties, bet /pers. H/ nesaprata par ko parakstās. /pers. H/ arī liecināja, ka arī nākamajā dienā cietuma uzraugi, atnākot pakaļ pieteicējam, lietoja necenzētus vārdus. Turklāt noteikumi Nr. 800 neparedz tādu procesuālu darbību kā kratīšana, un lietai pievienotais kameru un telpu kratīšanas protokols nav izstrādāts saskaņā ar ārējo normatīvo aktu.

[5.3] Tiesa sniegusi vērtējumu liecinieka /pers. G/ liecībām, novērtējot pārsūdzēto faktisko rīcību attiecībā uz pašu /pers. G/. Proti, tiesa norādīja, ka kamerā veiktā pārmeklēšana nav radījusi /pers. G/ aizskārumu, tomēr tiesai bija jāvērtē nevis /pers. G/ tiesību aizskārums, bet pieteicējam radītais aizskārums. /pers. G/ liecības bija jāuztver kā ziņas par faktiem, kas norisinājās 2015. gada 5. oktobrī. Tas ir tikai dabiski, ka ieslodzītais, iespējams, neatceras detalizēti visus notikumus pēc ilga laika pārtraukuma, tādēļ tiesai bija pienākums /pers. G/ liecības vērtēt kopsakarībā ar /pers. G/ 2015. gada 7. oktobrī parakstīto aktu, kurā viņš ir apliecinājis iestādes faktiskās rīcības prettiesiskumu. /pers. G/ tiesas sēdē ir apstiprinājis apstākļus, kas norādīti 2015. gada 7. oktobrī parakstītajā aktā.

Tā kā tiesa /pers. G/ un /pers. H/ sniegtās liecības vērtēja nepilnīgi, tā nonāca pie nepareiza secinājuma, ka pieteicēja apstākļu apraksts saskanīgs ar iestādes cietuma uzraugu sniegto faktisko apstākļu aprakstu. Tieši otrādi, pieteicēja sniegti paskaidrojumi un liecinieku /pers. G/, /pers. I/ un /pers. H/ sniegtās liecības ir krasā pretrunā ar cietuma uzraugu sniegtajām liecībām, un tiesai bija pienākums sniegt vērtējumu, kāpēc tiesa piedēvē lielāku ticamību tieši cietuma uzraugu (faktiski iestādes padoto) sniegtajām liecībām, nevis pieteicēja paskaidrojumiem un citu ieslodzīto sniegtajām liecībām.

[5.4] Nedz pieteicējs, nedz liecinieki /pers. G/, /pers. I/ un /pers. H/ nav sodīti par 2015. gada 5. un 6. oktobra notikumiem, līdz ar to viņiem nav nekāda pamata un iemesla apmelot cietuma uzraugus. Kratīšanas laikā izņemtās mantas viņiem nepiederēja, tādēļ nav pamatots tiesas viedoklis, ka aizliegto priekšmetu atklāšana ieslodzītajiem var radīt neapmierinātību un pretenzijas pret cietuma administrāciju. Pieteicējam un lieciniekiem /pers. G/, /pers. I/ un /pers. H/ aizliegtie priekšmeti netika atrasti, tādēļ šis apstāklis nevarēja radīt neapmierinātību un pretenzijas pret cietuma administrāciju. Tieši otrādi, minētie liecinieki konsekventi liecināja, ka neapmierinātību radīja pats kratīšanas process un uzraugu izturēšanās un to faktiskās darbības un necenzētas leksikas izmantošana. Tiesa spriedumā ir konstatējusi, ka tomēr pēc kratīšanas izdarīšanas ieslodzīto personīgās mantas netika saliktas atpakaļ, un pret to neiebilda arī cietuma uzraugi, sniedzot liecības tiesas sēdē. Tādējādi apstiprinās pieteicēja sniegti paskaidrojumi un citu ieslodzīto sniegtās liecības, ka mantas tika izmētātas. Neviens normatīvais akts nepieļauj, ka pēc personas kratīšanas (kameras pārmeklēšanas) cietuma administrācijai būtu tiesības aplūkotās mantas pārvietot un nenolikt vietā. Līdz ar to pats fakts, ka cietuma uzraugi ir atzinuši, ka mantas nav salikuši atpakaļ, liecina, ka viņi ir rīkojušies pretēji normatīvajam regulējumam.

[5.5] Rīgas Centrālcietuma amatpersonas nav rīkojušās atbilstoši pastāvošai leģitīmai praksei un veikušas kratīšanu,

pārmērīgi iejaucoties ieslodzīto dzīvē, kas atzīstams par pamattiesību aizskārumu. Vērtējot cietuma uzraugu ziņojumus, tiesai bija jāvērtē to nepieļaujamība. Izvērtējot 2015. gada 21. oktobra divu uzraugu ziņojumus, konstatējams, ka tie ir identiski. Vai nu uzraugi rakstījuši savus ziņojumus vienlaikus, to saturu saskaņojot, vai nu pārrakstot viens no otra. Jebkurā gadījumā ziņojumu identiskums rada šaubas par patieso un objektīvo apstākļu atspoguļojumu. Turklāt lietas materiālos nav atrodami pierādījumi par /pers. N/ un /pers. O/ norīkošanu pildīt dienesta pienākumus ārpus viņu norīkotā posteņa.

[5.6] Tiesa nepareizi atzina, ka cietumu uzraugu lietota necenzētā leksika nebija vērsta pret ieslodzītajiem un ieslodzītie to nebija dzirdējuši. Tieši otrādi, ieslodzītie pārmeklēšanas laikā atradušies pie kameras gaitenī, un dzirdēja un redzēja notikušo. Arī cietuma uzraugi tiesas sēdē apliecināja, ka ieslodzītie atradās gaitenī un durvis uz kameru bija vaļā. Turklāt pieteicējs un liecinieks /pers. H/ tieši liecībās norāda, ka cietumu uzraugu izteicieni bija vērsti tieši pret pieteicēju.

[5.7] Tiesa spriedumā atzina, ka 2015. gada 6. oktobrī pieteicējs bija agresīvs, bet cietuma uzraugi pieklājīgi un adekvāti reaģēja uz pieteicēja pretestību. Šādu secinājumu tiesa izdarījusi bez tiesā savāktajiem pierādījumiem. Turklāt tiesa atzina, ka pieteicējs par savu „agresīvo" uzvedību netika sodīts, kas tieši liecina par to, ka pieteicēja uzvedība nebija agresīva vai konfliktējoša.

No lietas materiāliem redzams, ka sakarā ar notikumiem 2015. gada 5. un 6. oktobrī neviens ieslodzītais netika sodīts, līdz ar to ieslodzīto rīcībā nebija pārkāpumu. Tādējādi tiek atspēkotas cietumu uzraugu liecības par ieslodzīto nekorektu uzvedību. Cietumu uzraugu sniegtās liecības par ieslodzīto nekorektu uzvedību var izskaidrot tikai kā cenšanos izvairīties no atbildības.

[5.8] Kopumā, novērtējot tiesas sprieduma motivāciju, pieteicējs norāda, ka tiesa vienpusīgi vērtēja lietā esošos pierādījumus un bez pamata un motivācijas piešķīra lielāku ticamību cietuma uzraugu liecībām, nevis ieslodzīto liecībām. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka tiesas spriedums ir prettiesisks un tiesa nav ievērojusi Latvijas Republikas Satversmes 91. un 105. pantu.

[6] Pārvalde rakstveida paskaidrojumā norāda, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un ir noraidāma, pamatojoties uz tiesas spriedumā norādīto argumentu pamata un papildus paskaidro turpmāk minēto.

[6.1] Pārvalde uzskata, ka pieteicēja paustie apgalvojumi saistībā ar Rīgas Centrālcietuma amatpersonu veikto faktisko rīcību 2015. gada 5. oktobrī, veicot 63. kameras pārmeklēšanu, nav apstiprināti ar citiem pārbaudītiem un novērtētiem pierādījumiem konkrētajā lietā. Pieteicēja un viņa divu kameras biedru 2015. gada 7. oktobrī noformētais akts ir vērtējams kritiski, jo, pirmkārt, nav sagatavots uzreiz pēc notikuma, kuru pieteicējs vēlējies fiksēt, otrkārt, aktā fiksētais apgalvojums „sabojāja dažas personīgās lietas" nav precizēts ne aktā, ne arī pēc tā noformēšanas, vai arī kādā citā dokumentā, kā piemēram, iesniegumā pārvaldei, pieteikumā tiesai vai minēts tiesas sēdes laikā, un, treškārt, viens no akta parakstītājiem liecinieks /pers. G/ tiesas sēdē nevarēja liecināt par minēto dokumentu, jo neatcerējās tā saturu. Pārvalde uzskata, ka gadījumā, ja 2015. gada 5. oktobrī kameras Nr. 63 pārmeklēšanas laikā būtu atgadījies kas neikdienišķs, liecinieks to noteikti būtu atcerējies, nevis norādījis, ka tamlīdzīgas kameru pārmeklēšanas notiek gandrīz katru nedēļu.

[6.2] Pārvalde nepiekrīt pieteicēja paustajam, ka viens no viņa kameras biedriem – /pers. H/ sākotnēji nav izteicis iebildumus par kamerā veikto pārmeklēšanu tādēļ, ka no kameras un telpu kratīšanas protokola nav saprotams, par ko būtu jāizsaka savi iebildumi – protokola satura vai pārmeklēšanu kopumā. Novērtējot konkrēto situāciju, atzīstams, ka pat, ja persona nav pārliecināta par sev vēlamā ieraksta izdarīšanas pareizību, tā tomēr izmanto tiesības tūlītēji paust savu neapmierinātību (ja personai tāda ir) ar notikušo sev saprotamā formā un veidā. Līdz ar to, apgalvojums, ka R. Atteks nav rakstveidā fiksējis savus iebildumus tādēļ, ka nav bijis pārliecināts par šāda ieraksta vietas vai formas pareizību un iebildumu saturisko jēgu, ir vērtējams kritiski.

Turklāt ņemot vērā pieteicēja līdzšinējo aktivitāti savu tiesību aizstāvībā, kas izpaudusies neskaitāmu iesniegumu rakstīšanā valsts iestādēm, Pārvaldei nerodas šaubas, ka pamatota tiesību aizskāruma gadījumā pieteicējs būtu nekavējoties īstenojis savu tiesību aizstāvību.

[6.3] Tāpat nav arī pamatots pieteicēja paustais viedoklis, ka /pers. H/ nepārvalda latviešu valodu un nav zinājis, ko paraksta, jo, kā redzams no 2015. gada 5.oktobra Kameru un telpu kratīšanas protokola Nr. 8140, /pers. H/ ir parakstījies pēc ieraksta krievu valodā „soglasen", t.i., piekritis protokolā fiksētajam, kas, domājams, /pers. H/ bija saprotams. Minētā protokola ailē „Klātesošās personas pieteikumi un piezīmes" tika ierakstīts vārds krievu valodā „net". Jāņem arī vērā Rīgas Centrālcietuma amatpersonu tiesas sēdē norādītais, ka nepieciešamības gadījumā, amatpersonas saziņā ar ieslodzītajiem izmanto krievu valodu, kas no pieteicēja puses netiek noliegts.

[6.4] Pieteicējs arī norāda, ka neviens normatīvais akts nepieļauj, ka pēc kameras pārmeklēšanas cietuma administrācijai būtu tiesības aplūkotās mantas pārvietot un nenolikt vietā. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka pats fakts, ka cietuma uzraugi ir atzinuši, ka mantas nav salikuši atpakaļ, liecina, ka viņi ir rīkojušies pretēji normatīvajam regulējumam. Minētā sakarā pārvalde paskaidro, ka faktiskā rīcība ir tiesiska, ja tā atbilst tiesību normām, bet prettiesiska – ja neatbilst tiesību normām. Pieteicējs nav norādījis uz konkrētu tiesību normu, kura pārkāpta kameras Nr. 63 kratīšanas laikā. Turklāt, fakts, ka aplūkotās mantas tika pārvietotas un nebija noliktas atpakaļ, neliecina par šo mantu bojāšanu vai izmētāšanu. Pieteicēja subjektīvais redzējums par lietu kārtību nevar būt par pamatu amatpersonu likumīgās faktiskās rīcības atzīšanai par prettiesisku un nav pamats secinājuma izdarīšanai, ka attiecībā pret pieteicēju būtu pārkāptas viņa tiesības, jo kameru pārmeklēšana, ar to saistītas darbības un to intensitāte ir raksturīga pazīme ieslodzījumam un nepārsniedz to bardzības līmeni, kas tam raksturīgs.

[6.5] Attiecībā par pieteicēja minētajiem apstākļiem par izvešanu 2015. gada 6. oktobrī, plkst. 7.30 uz komplektēšanas nodaļu, pārvalde uzskata, ka šai sakarā tiesa spriedumā ir sniegusi vispusīgu un pamatotu atzinumu.

[6.6] Pārvalde norāda, ka lietā nav pamata apšaubīt Rīgas Centrālcietuma amatpersonu ziņojumos sniegto informāciju, jo amatpersona, veicot savus tiešos dienesta pienākumus, nav subjektīvi ieinteresēta ļaunprātīgi realizēt savu ar likumu deleģēto varu attiecībā pret indivīdu. Kā ir atzīts tiesu praksē, amatpersona, veicot savus dienesta pienākumus, ir subjektīvi neitrāla, tādējādi subjektīvā neitralitāte tiek prezumēta, ja vien nav pierādījumi par pretējo. Pārvaldes ieskatā pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus, kas liktu apšaubīt amatpersonu rīcību kratīšanas laikā kamerā Nr. 63 vai 2015. gada 6. oktobrī pkst. 7.30, izvedot viņu uz komplektēšanas nodaļu.

[7] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304. panta pirmo daļu apgabaltiesa lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja apelācijas sūdzība nav pamatota un pieteikums ir noraidāms.

[9] Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pietiekams. Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus argumentus nenorāda.

Atbildot uz apelācijas sūdzībā izvirzītajiem argumentiem, apgabaltiesa norāda turpmāk minēto.

[10] Pirmās instances tiesa pamatoti augstāku ticamību piešķīra Rīgas Centrālcietuma amatpersonu sniegtajām liecībām par kratīšanas norisi, iepretim /pers. H/ un /pers. I/ liecinātajam, jo cietuma amatpersonu liecībās sniegto ziņu ticamību apstiprina /pers. G/ liecinātais par to, ka kratīšana ne ar ko nav atšķirusies no citām. Turklāt pieteicējs kratīšanas laikā atradās ārpus kameras un pat tad, ja kameras durvis atradās vaļā, pieteicējs jebkurā gadījumā nevarēja pilnībā nedz redzēt, nedz arī dzirdēt, kas notiek kamerā kratīšanas laikā. Apgabaltiesa, novērtējot /pers. H/ un /pers. I/ liecību ticamību, ņem vērā arī to, ka /pers. H/ kameru un telpu kratīšanas protokolā nav veicis nekādas piezīmes par to, ka kratīšanas laikā būtu sabojātas ieslodzīto personīgās mantas vai cietuma amatpersonas kratīšanas laikā rīkojušās neētiski. Minētais protokols ir pārskatāms un tajā ietvertā informācija ir norādīta konspektīvi. Papildus norādāms, ka /pers. H/ liecināja, ka viņš ir tikai parakstījis kratīšanas protokolu, bet tas neatbilst patiesībai, jo /pers. H/ tajā pašrocīgi ir veicis vēl divus ierakstus saistībā ar atrastajiem aizliegtajiem priekšmetiem un kratīšanas norises apstākļiem. Līdz ar to /pers. H/ nevarēja rasties nekādas grūtības ierakstīt tajā papildu informāciju par kratīšanas gaitu tam paredzētajā vietā, kur viņš pašrocīgi ierakstījis, ka viņam nav nekādu piezīmju pie protokola.

Apgabaltiesa lietā nekonstatē pierādījumus tam, ka kratīšanas laikā ir sabojāti pieteicēja vitamīni, jo par šādu faktu nav norādīts nedz kratīšanas protokolā, nedz arī pieteicēja un vēl divu viņa kameras biedru sastādītajā aktā par notikumiem kratīšanas laikā. Turklāt akts ir sastādīts divas dienas pēc kratīšanas. Savukārt liecinieka /pers. H/ liecinātais par sabojātajiem vitamīniem ir vērtējams kritiski iepriekš norādīto iemeslu dēļ. Proti, par šādu faktu sākotnēji nav informācijas, bet, ja tas objektīvi būtu noticis, šādai informācijai būtu jāparādās, jo ir tikai pašsaprotami, ka iebildumi par notikušu notikumu, kas izraisa neapmierinātību un rada zaudējumus, ir izsakāmi nekavējoties, skaidri un saprotami.

Attiecībā uz pieteicēja norādīto par 2015. gada 21. oktobra divu uzraugu ziņojumu identiskumu, apgabaltiesa konstatē, ka tie ir saturiski līdzīgi, bet nav identiski. Turklāt situācijā, kad vienā un tajā pašā notikumā piedalījās abas ziņojumus sastādījušās amatpersonas, ir pieļaujams, ka tie ir līdzīgi, jo tajos ir paskaidrots par vieniem un tiem pašiem apstākļiem.

[11] Pārbaudot kratīšanas tiesisko pamatu, apgabaltiesa konstatē, ka tā ir veikta atbilstoši 2006. gada 9. novembrī apstiprinātajai kratīšanas kārtībai ieslodzījuma vietās. Konkrētajā gadījumā kameras kratīšana notika saskaņā ar norīkojumu un bija plānota. Tāpat arī kratīšanas gaita noritēja saskaņā ar pārvaldes apstiprināto kārtību.

Konkrētajā gadījumā nav konstatējama nesamērīga iejaukšanās pieteicēja privātās dzīves sfērā, jo personīgo mantu pārmeklēšana ir saistīta ar nelegālu priekšmetu atrašanu un to izņemšanu. Šāds mērķis ir leģitīms, jo tas ir pamatots ar kārtības nodrošināšanu ieslodzījuma vietās.

[12] Apgabaltiesa nesaskata nesamērīgu pieteicēja tiesību ierobežojumu, vedot viņu uz komplektēšanas nodaļu plkst. 7.20 no rīta. Ievērojot to, ka pieteicējam bija paredzēts izbraukšanas laiks ap plkst. 9.00 no rīta, šāds laiks nogādāšanai uz komplektēšanas nodaļu nav nesamērīgs. Jāpatur prātā, ka pieteicējs nav vienīgais ieslodzītais, kuru ir nepieciešams pārvest no konkrētā cietuma uz citu vietu. Līdz ar to cietuma administrācija ir tiesīga plānot laiku, kurā ieslodzītie tiek no kameras pārvesti uz komplektēšanas nodaļu, kurā jāuzturas īslaicīgi. Pieteicēja pavadītais laiks komplektēšanas nodaļā no plkst. 7.20 līdz plkst. 9.00 nav nesamērīgi ilgs. Apgabaltiesa neapšauba to, ka gaidīšana var sagādāt papildu neērtības, tomēr konkrētajā gadījumā tā nav bijusi nesamērīgi ilga un neliecina par cietsirdīgu izturēšanos pret pieteicēju.

Tāpat apgabaltiesa, pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, atzīst par nepierādītu cietuma amatpersonu rupju izturēšanos pret pieteicēju.

[13] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas ar

tiesas lēmumu bijis pilnīgi vai daļēji atbrīvots, pieteikuma noraidīšanas gadījumā pieteicējam ir pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā. Šādos gadījumos tiesa pieteicēja pienākumu samaksāt valsts nodevu attiecīgajā apmērā norāda sprieduma rezolutīvajā daļā. Ja pieteicējs triju mēnešu laikā neiesniedz tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu, tiesa sprieduma norakstu nosūta tiesu izpildītājam izpildei.

Ar pirmās instances tiesas tiesneses 2016. gada 5. februāra lēmumu pieteicējs pilnībā atbrīvots no valsts nodevas samaksas par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā, bet ar Administratīvās apgabaltiesas tiesneša 2017. gada 11. janvāra lēmumu pieteicējs daļēji atbrīvots no valsts nodevas samaksas par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesā, samazinot valsts nodevas apmēru līdz 35 *euro*.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 124. panta pirmajai daļai par pieteikumu par lietas ierosināšanu tiesā maksā valsts nodevu 28,46 *euro*, bet saskaņā ar panta otro daļu par apelācijas sūdzību maksā valsts nodevu 56,91 *euro* (redakcijā, kas bija spēkā pieteikuma un apelācijas sūdzības iesniegšanas laikā).

Līdz ar to pieteicējam uzliekams par pienākumu atmaksāt valstij valsts nodevu 50,37 *euro* (28,46 *euro* par pieteikumu un 21,91 *euro* par apelācijas sūdzību) apmērā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta ceturto daļu, 307. un 309. pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda

noraidīt /pers. C/ pieteikumu par Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktiskās rīcības, 2015. gada 5. oktobrī veicot 63. kameras kratīšanu, lietojot rupjus vārdus un izmētājot pa kameru /pers. C/ personīgās mantas, un Rīgas Centrālcietuma amatpersonu faktiskās rīcības, 2015. gada 6. oktobrī izvedot /pers. C/ uz komplektēšanas nodaļu pirms izbraukšanas laika, krievu valodā rupji aizskarot /pers. C/ godu un cieņu un izsakot draudus, atzīšanu par prettiesisku, un morālā kaitējuma atlīdzināšanu 5000 *euro* apmērā.

Uzlikt par pienākumu /pers. C/ triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā atmaksāt valstij valsts nodevu 50,37 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

K. Kalvāne

Tiesnese referente

I. Amona

Tiesneses

V. Zommere